

Grönbok om skogsskydd och information i EU

Jordbruksdepartementet

2010-04-19

Dokumentbeteckning

KOM (2010) 66

Grönbok Skogsskydd och skoglig information i EU: Att förbereda skogen för klimatförändring

Sammanfattning

Den 1 mars 2010 offentliggjorde EU-kommissionen grönboken Skogsskydd och skoglig information i EU: Att förbereda skogen för klimatförändring. Syftet med grönboken är att inleda en diskussion om olika alternativ för en EU-strategi för skogsskydd och skoglig information inom ramen för EU:s handlingsplan för skog, som kommissionen annonserade i vitboken "Anpassning till klimatförändring".

Det bör noteras att begreppet skogsskydd i detta sammanhang syftar på att anpassa skogen och skogssektorn till klimatförändringar och inte endast på ett rent bevarande av skog. Då den svenska versionen av grönboken använder begreppet "skogsskydd" används begreppet fortsättningsvis i denna faktrapromemoria för att undvika missförstånd.

I grönboken beskriver kommissionen skogarnas allmänna situation och deras globala betydelse, vad som kännetecknar skogarna i EU och vilka funktioner de har. Även de huvudsakliga problem som klimatförändringen kan medföra för skogarna i EU och hur de kan störa skogens funktioner beskrivs. Dessutom ger kommissionen sin syn på befintliga verktyg för skogsskydd och system för skoglig information som kan användas för att möta problemen och övervaka miljöpåverkan och åtgärders effekter. Bl.a. menar kommissionen att en eventuell uppdatering av EU:s skogsstrategi och handlingsplan för skog i fråga om klimataspekter kan vara en lösning. Slutligen behandlas ett antal frågor som kommissionen anser vara av betydelse för utvecklingen av framtida strategiåtgärder på EU-nivå för att

skydda EU:s skogar så att de kan bibehålla alla sina funktioner vid en klimatförändring. Kommissionens offentliga samråd om grönboken löper till och med 31 juli 2010 och intresserade (organisationer, medlemsstater och även medborgare) ges möjlighet att lämna in sina åsikter kring grönboken.

Ansvar för genomförandet av de åtgärder som ett hållbart skogsbruk kräver ligger på nationell nivå eftersom det inte finns någon gemensam skogspolitik inom EU. EU kan dock ha en roll att fylla inom de områden där det finns ett mervärde att agera över medlemsstaternas nationsgränser.

Regeringen ser därför positivt på att kommissionen lyfter frågan om vikten av att åtgärder vidtas för att anpassa och skydda skogliga ekosystem i ett förändrat klimat. Regeringen anser att grönboken ger en bra beskrivning av skogarna inom EU. Samtidigt pågår flera parallella processer om skogen, och det är viktigt att dessa beaktas och vidareutvecklas i det fortsatta arbetet för att åstadkomma effektiva lösningar.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I vitboken "Anpassning till klimatförändring" från april 2009 annonserade kommissionen att man ville inleda en diskussion om olika alternativ för skogsskydd och skoglig information inom ramen för EU:s handlingsplan för skog. Vitboken antogs av kommissionen i april 2009.¹ Med skogsskydd åsyftas att skogarna ska skyddas så att de kan bibehålla alla sina produktiva, socioekonomiska och ekologiska funktioner i framtiden. Diskussionen inriktas på hur klimatförändringen ändrar förutsättningarna för skogsbruk och skogsskydd i EU och hur EU:s politik bör utvecklas för att ge ökat stöd till medlemsstaternas initiativ på skogsområdet. Vilka utmaningar står vi inför, hur kan EU bidra till att möta utmaningarna och vilka ytterligare informationsbehov finns?

1.2 Förslagets innehåll

Grönboken om skogsskydd och skoglig information innehåller en beskrivning av skogarnas allmänna situation och deras globala betydelse. Vad kännetecknar skogarna i EU och vilka funktioner har de? Vilka är de huvudsakliga problem som klimatförändringen kan medföra för skogarna i EU och hur kan de störa skogens funktioner? Kommissionen ger sin syn på befintliga verktyg för skogsskydd och system för skoglig information som kan användas för att möta problemen och övervaka miljöpåverkan och åtgärders effekter.

¹ [KOM (2009)147] Anpassning till klimatförändring: en europeisk handlingsram.

Diskussionen inriktas på hur klimatförändringen ändrar förutsättningarna för skogsbruk och andra ekosystemtjänster i EU och hur EU:s politik bör utvecklas för att ge ökat stöd till medlemsstaternas initiativ på skogsområdet. Vilka utmaningar står vi inför, hur kan EU bidra till att möta utmaningarna och vilka ytterligare informationsbehov finns?

2009/10:FPM63

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Grönboken innehåller inga lagstiftningsförslag varför det i detta läge inte möjligt att analysera eventuella effekter på gällande svenska regler. Däremot kan en grönbok ge mer eller mindre tydliga signaler om vilka ytterligare åtgärder som kommissionen ser framför sig. Aktuell grönbok ger inga tydliga signaler om ytterligare åtgärder, även om detta borde utgöra grunden för kommissionens initiativ att publicera aktuell grönbok.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Grönboken innehåller inga lagstiftningsförslag varför det i detta läge inte är möjligt att analysera eventuella budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen ser positivt på att kommissionen lyfter frågan om vikten av att åtgärder vidtas för att anpassa och skydda skogliga ekosystem i ett förändrat klimat. Att skogsskydd inom EU och dess medlemsstater har som mål att skogarna ska bibehålla alla sina funktioner ser regeringen som en självklarhet. Svensk skogspolitik har sin grund i de två jämställda målen för miljö och produktion, varför regeringen välkomnar att grönboken tar utgångspunkt i hållbart nyttjande av skog.

Hållbart nyttjande av skog innebär en kombination av ekonomiskt nyttjande och bevarande och har som mål att bibehålla skogarnas produktiva, socioekonomiska och ekologiska funktioner. Regeringen ser det som angeläget att vidmakthålla vitala och motståndskraftiga skogar med bevarade funktioner som bl.a. innebär bevarad eller vid behov restaurerad biologisk mångfald, produktion av virke, livsmedel, energi, möjlighet till kolsänka, ersättande av icke förnybara material, utrymme för rekreation och friluftsliv, etiska och estetiska värden som vi är beroende av. Med ett långsiktigt hållbart brukande av skogen avses en integrering av skogens sociala, ekonomiska och miljömässiga värden på ett balanserat sätt, vilket även medför att ekosystemen kan anpassas till klimatförändringarna.

Ansvar för genomförandet av de åtgärder som ett hållbart skogsbruk kräver ligger på nationell nivå eftersom det inte finns någon gemensam skogspolitik

inom EU. EU kan dock ha en roll att fylla inom de områden där det finns ett mervärde att agera över medlemsstaternas nationsgränser. Hit hör bl.a. informationsspridning, kunskaps- och erfarenhetsutbyte, viss skogsövervakning, forskning m.m. Ett visst mervärde med EU-åtgärder finns även för handelsregleringar med anledning av invasiva främmande arter och skadegörare/sjukdomar (fytosantitära frågor). Dessutom kan EU stödja medlemsstaterna i deras genomförande av åtgärder som behövs för att bruka skogen i EU på ett hållbart sätt, vilket skogsbruksstrategin och den därtill knutna handlingsplanen för skog samordnar på ett bra sätt enligt regeringen.

Regeringen anser att grönboken ger en bra beskrivning av skogarna inom EU. Samtidigt pågår flera parallella internationella processer om skogen, och det är viktigt att dessa beaktas och vidareutvecklas i det fortsatta arbetet för att åstadkomma effektiva lösningar. Vidare anser regeringen att det är angeläget att skogsinformation tillhandahålls som är jämförbar mellan länder. Denna typ av data är viktiga beslutsunderlag för arbetet kopplat till olika konventioner och EU-lagstiftning, men även för näringslivets internationalisering där råvarubasen inte längre självklart söks inom det egna landet. Det är därför angeläget att EU på olika vis bidrar till ökad jämförbarhet av skoglig information.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Grönboken presenterades för medlemstaterna i Ständiga skogskommittén den 8 mars 2010 och i Rådsarbetsgruppen för skogsbruk den 17 mars 2010. Eftersom grönboken offentliggjordes den 1 mars 2010 hade inga medlemsstater hunnit analysera grönboken till de nämnda mötena.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Rådslutsatserna om grönboken ska enligt det spanska ordförandeskapets planer antas i juni 2010.

Europaparlamentet antas presentera en resolution om grönboken under juni 2010, men någon ståndpunkt i frågan är ännu inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens offentliga samråd om grönboken löper till och med 31 juli 2010. Genom den inbjuds alla intresserade (organisationer, medlemsstater och även medborgare) i Sverige och övriga medlemsstater att lämna in sina åsikter kring grönboken och inkomma med svar på de frågor som kommissionen ställer.

Regeringen kommer att organisera ett samråd om grönboken i maj 2010.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt. Grönboken innehåller inga konkreta lagförslag med rättslig grund.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt. Grönboken innehåller inga konkreta lagförslag.

Enligt subsidiaritetsprincipen är det medlemsstaterna som har befogenhet inom skogspolitikens område. EU har en begränsad roll som främst går ut på att ge mervärde till nationell skogspolitik och tillhörande program genom att övervaka och eventuellt rapportera om tillståndet för skogarna i EU, förutse globala trender och uppmärksamma medlemsstaterna på nya problemområden, föreslå och eventuellt samordna eller stödja möjligheter att vidta tidiga åtgärder på EU-nivå.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det spanska EU-ordförandeskapet har lagt ansvaret för grönboken på Miljörådet och dess undergrupper. Miljörådet beräknas anta rådslutsatser om grönboken i juni 2010. Jordbruksrådet och dess undergrupper kommer att ha möjlighet att lämna sina synpunkter på utkastet till rådslutsatserna. Information om utvecklingen kommer sannolikt löpande att ges till Rådsarbetsgruppen för skogsbruk.

Som tidigare nämnt är det möjligt att lämna synpunkter på grönboken till och med 31 juli 2010.

Baserat på resultat av de olika diskussionerna och det offentliga samrådet bedömer sedan kommissionen om det behövs vidare åtgärder på EU-nivå och vilken form dessa åtgärder i sådant fall borde ha.

4.2 Fackuttryck / termer